

Inrichtingsplan perceel 5962 ged. C te Gorssel
Eigenaar: Stichting Het Geldersch Landschap
Terrein: Eesterloo

Arnhem, december 2019

Inhoudsopgave

	Inleiding	2
	Basisinformatie in te richten perceel	2
	Topografisch	2
1.	Ontstaansgeschiedenis.....	3
2.	Abiotiek & biotiek.....	4
2.1	Bodem	4
2.2	Water.....	4
3.	Flora & Fauna	5
3.1	Beleid.....	6
3.2	Natura 2000.....	6
3.3	GNN	7
4.	Bestemmingsplan	7
5.	Inrichtingsopgave	8
5.1	Veldsituatie.....	8
5.2	Gewenst beheertype	8
6.	Plan van aanpak.....	9
6.1	Stappenplan.....	9
6.2	Tijdspad	9
7.	Kosten.....	9
7.1	Functieverandering (waardedaling)	9
7.2	Inrichting.....	9
7.3	Financieel overzicht.....	9

Inleiding

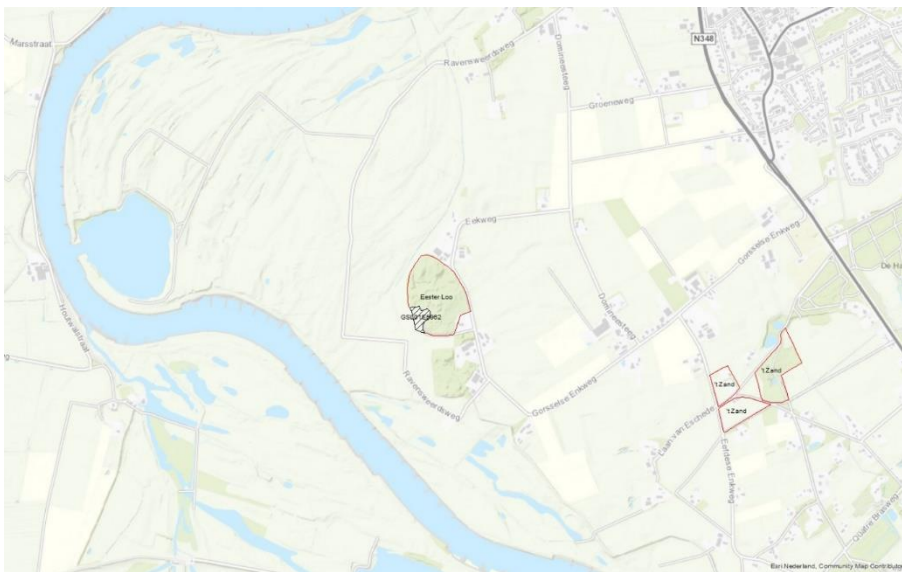
Geldersch Landschap & Kasteelen (GLK) heeft in de gemeente Lochem nabij de plaats Gorssel het gebied Eesterloo in eigendom. Het betreft een gebied van 6 ha waarvan ca. 0.5 ha zal worden omgevormd van landbouw naar natuur. Het voorliggende inrichtingsplan geeft weer hoe GLK hier invulling aan wil geven.

1. Basisinformatie in te richten perceel

Topografisch

Het perceel met de kadastrale aanduiding 5962 E te Gorssel is gelegen aan de Eekweg in Gorssel (gemeente Lochem). De kadastrale oppervlakte van het in te richten perceel betreft 5384 m².

- 2. Eesterloo bestaat voor het grootste deel uit een voormalig Eikenhakhoutbos op een rivierduin. Het
- 2.1 in te richten perceel is een grasland wat momenteel in agrarisch gebruik is.

Figuur 1: Ligging van het betreffende perceel (arcering) in relatie tot overig eigendom GLK (rood kader).

Het perceel is in 2010 verworven door Stichting Het Geldersch Landschap en in de administratie toegevoegd aan het natuurterrein dat bekend staat als Eesterloo. Eesterloo ligt in de gemeente Lochem. Aan de zuid-, noord en westzijde van het projectgebied bevinden zich de uiterwaarden van de IJssel. Aan de oostzijde van het projectgebied is het agrarisch gebied van Gorssel gelegen.

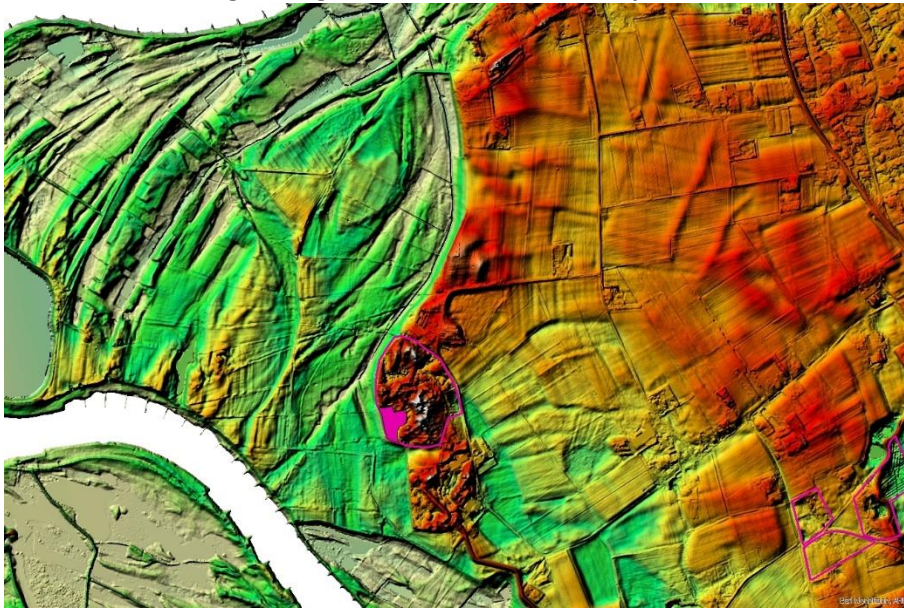
Het perceel is in voorgaande jaren reeds als N00.01 op de Ambitiekaart van de provincie aangeduid en kan derhalve in aanmerking komen voor functieverandering en inrichting tot nieuwe natuur.

In juli 2019 heeft GLK het resultaat van de taxatie door de provincie ontvangen. De grond is daarbij getaxeerd als zijnde landbouwgrond. Het na te streven natuurbeheertype is vastgesteld als N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos.

Ontstaansgeschiedenis

Volgens de indeling Fysisch geografische regio's van H.J.A. Berendsen, ligt het projectgebied op de overgang van het Rivierengebied en het oostelijk zandgebied¹. De westelijk gelegen uiterwaarden van de IJssel bestaan uit fuviatiele afzettingen van de Rijn die in het laat Weichselien en Holoceen zijn afgezet (circa 115.000 jaar geleden tot heden). Grotendeels ligt Eesterloo op de rivierduin die onderdeel uitmaakt van het oostelijk zandgebied (zie AHN kaart hieronder). Rivierduinen zijn

- 2.2 hoofdzakelijk ontstaan door eolische processen in het laat Pleistoceen. In deze periode was het koud maar was het land niet met ijs bedekt. De rivierbedding van de huidige IJssel lag droog waardoor zand uit de bedding werd geblazen en rivierduinen zijn ontstaan.

Figuur 2: AHN in het plangebied en omgeving het in te richten perceel (roze gearceerd) ligt op de rand van het glaciale bekken.

De oudst bekende nederzettingen van het rivierengebied liggen op de rivierduinen. Ook de grote stroomruggen (dit omvat een rivierbedding met bijbehorende oeverwallen en kronkelwaarden) waren in deze tijd bewoond. Deze relatief hoog gelegen stroomruggronden waren goed doorlatend, meestal kalkrijk en daardoor voor de landbouw geschikt. Daarbij vormde de rivieren in die tijd de enige verkeersaders.

De Neolitische mensen waren boeren die varkens, schapen en geiten hielden. De varkens werden gehoeid in de toenmalige oeverwalbossen. Ook werd er primitieve akkerbouw bedreven.

¹ H.J.A. Berendsen, 1997

Vanaf 1850 tot op heden is het bosje van Eesterloo altijd bos gebleven. Tot 1960 is het relatief fijnmazig verkavelingspatroon in de omgeving nog intact². Daarna verdwijnt een groot deel van de beplantingsstructuren uit de uiterwaard.

Abiotiek & biotiek

Bodem

3. De bodemopbouw in het gebied varieert van lage enkeerdgronden aan de oostzijde van Eesterloo tot ooivaaggronden ten westen van het gebied. Eesterloo bevindt zich op een vorstvaaggrond bestaand uit leemarm en zwak lemig fijn zand. In figuur 3 staat het in te richten perceel weergegeven op de bodemkaart van Stiboka³. Op de bodemkaart is te zien dat het in te richten perceel onderdeel uit maakt van het vlak met de code Zb21. Het betreft een kalkloze zandgrond zonder minerale eerdlaag en hydromorfe kenmerken en een zwakke bodemvorming.

Figuur 3: Bodemkaart van het plangebied

3.2

Water

Eesterloo ligt op de rand van de oostelijk zandgrond en tegen de uiterwaarden van de IJssel. Om die reden ligt het onder invloed van lokaal geïnfiltreerd water op de hogere droge gronden en de IJssel die in de wintermaanden buiten zijn oever treedt.

Dat de IJssel in de wintermaanden door stijgend waterpeil buiten zijn oevers treedt, zorgt ervoor dat de inrichting van het perceel ook rivierkundig zal moeten worden getoetst. Het is namelijk verboden om activiteiten binnen het stroomgebied van de rivier te organiseren wanneer dat voor opstuwing in de as van de rivier zorgt. Aangezien het in te richten perceel min of meer ligt ingesloten door bos, is het zeer aannemelijk dat het effect van de maatregelen op het waterpeil in de IJssel nihil zullen zijn.

Het grondwaterpeil in de oostelijk gelegen lage enkeerdgronden bevindt zich in GWT VII >80 cm – mv. Het grondwaterpeil in de westelijk gelegen uiterwaarden staat aangeduid met A aangezien het onder directe invloed van de IJssel staat.

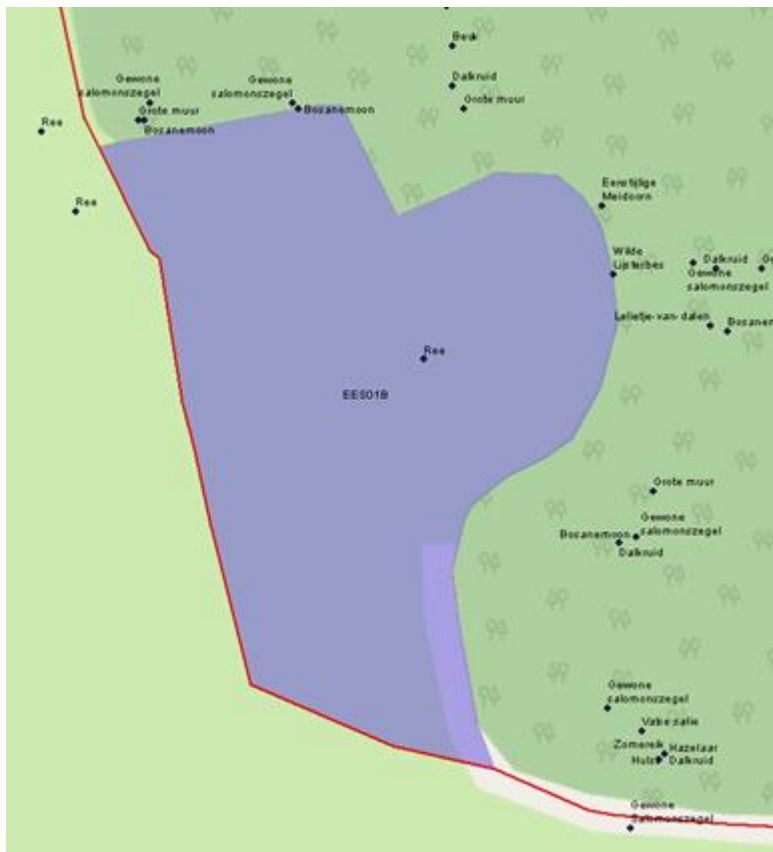
² Topotijdreis.nl

³ Stiboka, 1979

Flora & Fauna

Tijdens het veldbezoek zijn in het bos Kamperfoelie en Dalkruid aangetroffen. Ook werd aan de westzijde naast het in te richten perceel een actieve Dassenburcht geconstateerd. Uit de NDFF blijkt dat ook Lelietje der Dalen is waargenomen.

- 3.3 Er heeft tot op heden geen uitgebreide inventarisatie naar aanwezige planten in het perceel plaatsgevonden.

Figuur 4:
Waargenomen soorten
in het perceel en de
omgeving .

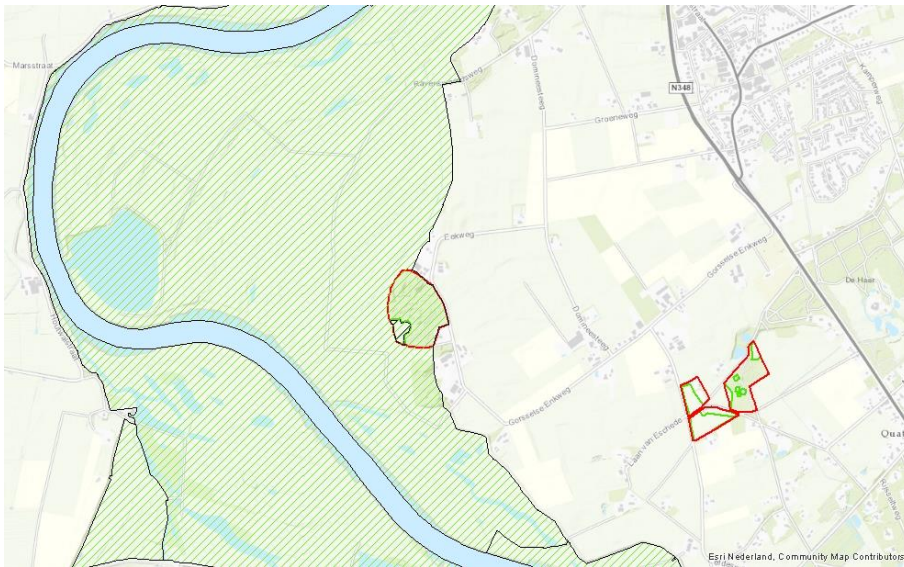
Figuur 5: Op de foto links een grote vlek met Dalkruid in het bos. Op de foto rechts een tunnel van de bewoonde dassenburcht.

Beleid

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden⁴.

- 4. Nederland heeft ruim 160 Natura 2000-gebieden. Al deze gebieden liggen binnen het Natuurnetwerk
- 4.1 Nederland. Dit is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. De Natura 2000-gebieden zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Alle Vogel- of Habitatrichtlijn gebieden zijn geselecteerd op basis van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben.

Figuur 6: Op de kaart hiernaast staat met de groene arcering Natura 2000 gebied Rijntakken aangegeven. Eesterloo valt daarbinnen.

Eesterloo maakt onderdeel uit van Natura 2000 gebied Rijntakken deelgebied Uiterwaarden IJssel. Het uiterwaardengebied waar Eesterloo ligt is aangewezen als habitatgebied. De lokale benaming is Ravenswaarden en wordt in het Natura 2000 beheerplan Rijntakken benoemd als boskern. Voor functie verandering en inrichting worden in de maatregelentabel de volgende maatregelen benoemd: uitbreiding droge graslanden, inrichting tbv meren met krabbenscheer, herstel leefgebied kwartelkoning, realiseren boskern, uitbreiding leefgebied kwartelkoning, droge zomen.

⁴ Bij12.nl

GNN

Het GNN (Gelders Natuur netwerk) is een netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden binnen de provincie Gelderland en maakt deel uit van het NNN (Natuurnetwerk Nederland). Op land zijn de provincies verantwoordelijk voor het NNN en op de grote wateren is het Rijk verantwoordelijk.

4.2 Wat de ambities voor het GNN zijn, staat beschreven in het Natuurbeheerplan. Het natuurbeheerplan wordt ieder jaar opgesteld met terreinbeheerders en andere belanghebbende. Het in te richten perceel is aangeduid als N00.01 ofwel functieverandering en inrichting.

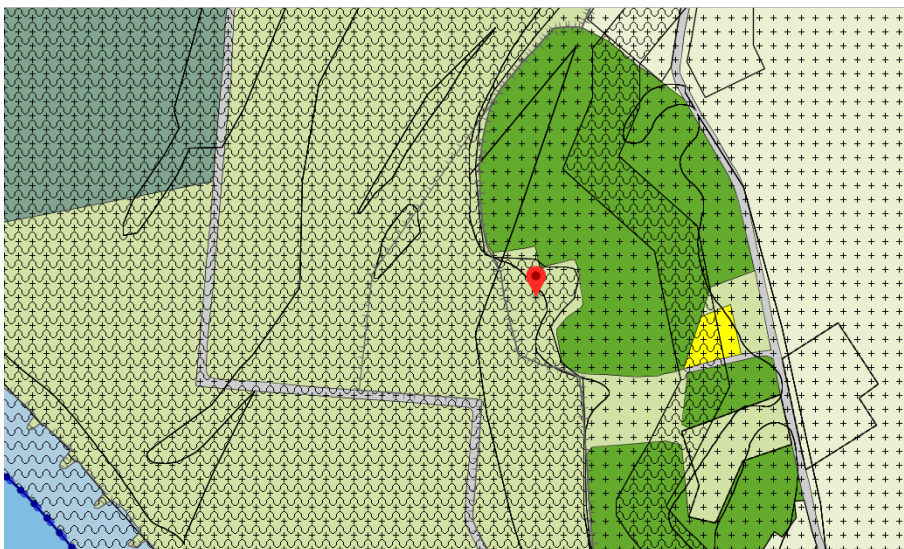

Figuur 7: het in te richten perceel ligt aan de rand van het GNN (groen op de kaart).

4.3 Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan buitengebied Lochem (14/05/2015) staat het in te richten perceel aangeduid als agrarisch met waarden en een aantal dubbelbestemmingen, te weten: archeologie, waterstaatkundig en gebiedsaanduiding essen en enken.

De gemeente Lochem beschikt over een archeologische verwachtingswaardenkaart. Het in te richten perceel behoort deels tot een zone met een hoge archeologische verwachting en deels tot een zone met een middelhoge verwachting. In eerste instantie is een archeologische bureaustudie dus noodzakelijk om te kunnen bepalen of archeologisch veld/booronderzoek noodzakelijk wordt geacht.

Figuur 8: de locatieaanduiding (rode punaise) staat op het in te richten perceel. De bestemming is agrarisch met waarden.

Inrichtingsopgave

Veldsituatie

Het perceel is landbouwgrond waar tot vorig jaar intensief agrarisch gebruik van is gemaakt. Het perceel is aan de zijde van het bos voorzien van een afrastering en loopt aan de westzijde over in de overige agrarische gronden. Het reliëf in het perceel loopt van oost naar west af. De overgang van bos naar weiland is hard. Er is geen mantel-zoom overgang aanwezig waardoor het agrarisch gebruik strak tot aan de bosrand plaats vindt.

5.
5.1

Figuur 9: op beide foto's is te zien dat het in te richten perceel grasland als een soort kamer in het bos ligt. Alleen aan de zijde van de naast gelegen uiterwaarden is geen bos aanwezig.

Gewenst beheertype

5.2 Het na te streven beheertype op het in te richten perceel is N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Hiermee wordt de bestaande boskern verder uitgebreid en kan tevens een ecologisch interessantere invulling gegeven worden aan de overgang van bos naar weiland middels een mantel—zoom.

De afbakening van dit beheertype wordt als volgt beschreven:

Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen en struwelen gedomineerd door eiken, dennen, beuken, berken, lijsterbes, ratelpopulier of vuilboom.

Maximaal 20% van het areaal van het betreffende bosgebied wordt gedomineerd door boomsoorten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd, zoals Amerikaanse eik en Douglasspar.

Op 80% van de oppervlakte wordt geen hout geoogst of is de houtoogst minder dan 20% van de bijgroei. Op de overige oppervlakte kan meer geoogst worden in het kader van omvorming naar een natuurlijker bos⁵.

De kern van het bos zal worden uitgebreid d.m.v. het aanplanten van zomereiken aangevuld met op nattere/vochtigere delen enkele (zaadboom)soorten als Haagbeuk, Zwarte populier, Gewone vogelkers, Zoete kers en Fladderiep. In de overgang naar het weiland zullen bes dragende soorten worden aangeplant als Een- en Tweestijlige meidoorn, Gelderse Roos, Lijsterbes en Vlier, maar ook Hazelaar, Spaanse aak, Rode kornoelje, Egelantier, Viltroos en Kardinaalsmuts.

⁵ Bij12.nl

Plan van aanpak

Stappenplan

Allereerst zal er rivierkundig moeten worden getoetst in hoeverre de aanplant van bos effect zal hebben op het waterpeil in de as van de rivier. Een rivierkundige berekening moet inzichtelijk maken of de uitbreiding van het bos zonder compenserende maatregelen tot stand kan worden gebracht.

6. Parallel aan de rivierkundige berekening zal de bestemmingsplan wijziging in gang worden gezet en
6.1 zullen de benodigde vergunningen worden aangevraagd.

Na het verkrijgen van de vergunningen kan worden overgegaan tot inrichten van het perceel. Hiervoor zal de bestaande afrastering worden verwijderd en het gras worden gemaaid. Nadien zullen er plantgaten worden geboord (ca. 3500/ha) om vervolgens plantsoen aan te planten. Voor de mantel-zoom wordt bosplantsoen aangeplant, voor de uitbreiding van de boskern worden zogenaamde veren aangeplant. De veren worden voorzien van bescherming om te voorkomen dat ze worden opgegeten dan wel beschadigd door het vegen door reeën.

Nadat het bos is aangeplant zal op de grens van het eigendom een afrastering bestaand uit acacia palen en een gladde draad worden geplaatst.

Tijdspad

- 6.2 Medio januari 2020 zal worden gestart met de rivierkundige berekening en de aanvraag voor bestemmingsplan wijziging. Als de rivierkundige berekening afgerond is kan een watervergunning en eveneens een NB-wet vergunning worden aangevraagd.

De verwachting is dat medio 2021 kan worden overgegaan tot het aanschaffen en aanplanten van het plantsoen en het plaatsen van de afrastering.

7. Kosten

7.1 Functieverandering (waardedaling)

In de zomer van 2019 is het om te vormen perceel getaxeerd en is de agrarische waarde van het vastgesteld op € 29.800,-. De marktwaarde na functieverandering en inrichting is € 5.960,-. De waardedaling is daarmee vastgesteld op € 23.840,- welke als subsidie functieverandering wordt aangevraagd.

7.2 Inrichting

7.3

Voor de inrichting en de voorbereidende kosten stelt de provincie € 15.000,- per hectare beschikbaar. $0.5960 \times € 15.000 = € 8.940,-$

Financieel overzicht

In z'n totaliteit gaat het in deze subsidieaanvraag om de volgende kosten:

Post	Aantal	Eenheid	Kosten/eenheid	Totaal
Waardedaling	0.59.60	ha	35.000	23.840
Inrichting	0.59.60	ha	15.000	8.940
Totaal				32.780